

સુધારા

વધારા સાથે

પ્રવિણા વિલાસી

કાવ્ય—માળા

ભાગ બીજો.

દાહરો.

કરો ભક્તિ કીરતારની, કરો પરમાર્થ કામઃ
સુકૃત જગમાં કરો, સદા રહે અવિચળ નામ.

રચનાર તથા છપાવનાર,

શંકરલાલ પીતામ્બર વ્યાસ તથા

લાલશંકર ઇન્દિરલાલ ત્રીવેદી,

કાળુપુર ભડેરી પોળ—અમદાવાદ તથા મુંબઈ.

સંવત ૧૯૭૪.] સર્વ હક્ક સ્વાધીન. [સને ૧૯૧૮.

આવૃત્તિ ત્રીજી

પ્રત ૧૦૦૦.

મુદ્રય એક આનો.

પહેલો તથા ત્રીજો ભાગ અમારી પાસેથી મળશે.

કુદરતની કંઈમાં પૂછાતા સવાલો.

—:૦:—

પ્રભુને ત્યાં પાપ પુન્ય જરૂરી પૂછાશે.

તમે કેટલા અંગલાઓ બાવ્યા? તમે કેટલા દામ ગાંઠે બચ્યા? ચલાવી તમે કેટલી ત્યાં દુકાનો? પ્રભુ તે તમોને નથી પુછવાનો. તમે કેટલી રોજ ચીરોડ પુંકી? તમે કેટલી વાપરી ચાહ ભુકી? તમે ચાવતા કેટલા રોજ પાનો? પ્રભુ તે તમોને નથી પુછવાનો. કંઈ જાતના પહેરતા ભુટ જોડા? ધરે રાખતા કેટલા ગાય ઘોડા? હતા કેટલા ગાડી ને ગાડીવાનો? પ્રભુ તે તમોને નથી પુછવાનો. તમે કેટલી ભાઈભાણી ભણ્યા છો? ખીએ, એમે. એમ.ડી. શું થયા છો? થયા છો જે. પી., છે ચાંદ સી. આઈ. ઇ.નો? પ્રભુ તે તમોને નથી પુછવાનો.

કંઈ જાતના આજતા ઘેર લેમ્પો? કંઈ જાતની વાપરી ષેસ્ટ કેપો? ખીજો ડ્રેસ હતો કેવો પહેરવાનો? પ્રભુ તે તમોને નથી પુછવાનો. તમે કેટલાં ભાઈ વસ્ત્રો ભેગાં કર્યાં છે? કંઈ જાતનાં અતરો વાપર્યાં છે? તમે વાપર્યાં પાન ગુલાબદાનો? પ્રભુ તે તમોને નથી પુછવાનો. ઊનાળે હવા ખાવા કયે સ્થળે જાતા? તમે રેલવેમાં કયો વર્ગ લેતા? તમે કેટલી મીજબાની કરી જીવાનો? પ્રભુ તે તમોને નથી પુછવાનો. મુલાકાત લીધી તમે હોટલોની? ભાગી ગરદનો કેટલી બોટલોની? લવંડર અને સેન્ટની શીશીઓની? પ્રભુ તે તમોને નથી પુછવાનો.

ત્યારે પ્રભુ તમોને શું પૂછશે?

તમે કેટલી પ્રભુની ભક્તિ કીધી? ગરીબો તણી શી આશીશ લીધી? તમે કેટલાં કીધાં પુન્ય દામો? પ્રભુ તે તમોને જરૂરી પુછવાનો.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૬૩૬

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પ્રવિણ વિદ્યાર્થી કાવ્યમાળા

વિષય ૬-૨૪

ફેશનેબલોને સ્વર્ગની નોટીસ.

(Notice from Heaven.)

(રાગ—ધરી યાદ અમદાવાદથી એકાદ વસ્તુ લાવજો.)

પ્રીય એન બંધુઓ આ નોટીસ ધ્યાનમાં રાખજો,
 વળી હોય દીલમાં જો દયા તો દુર્ગુણોને ત્યાગજો;
 સ્વર્ગમાં સુધરેલ ફેશન નહી મળે તે લાવવા સંભારજો,
 માટે સર્વ સામગ્રી લઈને તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.
 ચીતા તમે ચીફ્ટની પ્રથમ તે ખડકાવજો,
 વળી ઉપર બીડીઓના બંડો ખાસ તે રખાવજો;
 સળગાવવાને મેચીસ બોકસનો ઓરડર તમે આપજો—સર્વં
 હોટલનું ત્યાં નામ નથી તો વસ્તુ ક્યાંથી મળશે ?
 અહા ! ગરમ ચહાના પ્યાલા બનાવી કોણ આપશે ?
 કોકો અને કોરી તણા ડબા લાવવા સંભારશો—સર્વં
 સોડા લેમનની શીશીઓની પેટી પેક કરાવજો,
 વળી અંદર ગ્લીસકી આન્ડીની બોટલોને રખાવજો;
 જીંજર ટોનીકની તપાસમાં ધ્યાન તમે રાખજો—સર્વં
 ડોક્ટર કે ત્યાં વૈદ્ય નથી તો દવા કોણ આપશે ?
 અહા ? તાકાત આપનાર ટોનીક ગોળીઓ કોણ તે ચખાડશે;
 કોડલીવર ઓઈલ ને સીરપફ્રેસફ્ટ લાવવા સંભારશો—સર્વં
 એકાદ ઉંટ વૈદ્યને ખાસ લાવવા સંભારશો,
 નાડી વૈદ્યના ઢાંગી નેતાને ખાસ તેડી લાવજો;
 પેટનું દવાનું પોકળ ચલાવનાર પ્રોફેસરને લાવજો—સર્વં

શરાબ ખાનાખરાબના શોખીનો ધ્યાનમાં રાખશો,
 જે જેન્ટલમેન હો તો પીપો પેક કરીને લાવશો;
 ચપણીઉ ને ચણા ખાસ લાવવા સંભાળશો—સર્વં
 રમવાને પલેછગ કાર્ડસનાં પતાં લાવવા સંભારજો,
 વળી સોફ્ટાંખાજના શોખીનો ખાસ ધ્યાનમાં રાખજો;
 જરૂરી તમે જેન્ટલમેન હો જે જોધએ તે લાવજો—સર્વં
 હેર કટીંગ સલુન ત્યાં નથી તો કેમ તમને ચાલશે,
 અહા! ફેશનેબલ બાલ તમારા કોણ ત્યાં કાપશે;
 પ્રખ્યાત એક ખારખર લાવવાને તે સંભારશો—સર્વં
 નાટક એટકના નવીન નખરા કોણ બતાવશે,
 તાલીમખાજ એકટીંગો કોણ ત્યાં દેખાડશે;
 એકાદ હુશીયાર એકટરને સાથે તેડી લાવશો—સર્વં
 ઓરડર પ્રથમ આપતાં ચહા' લાવી કોણ આપશે,
 અહા! ગરમ ગરમ લજ્યાનો સ્વાદ કોણ ચખાડશે;
 માટે એકાદ હુશીયાર હોટલમેનને સાથે તમે લાવશો—સર્વં
 કોલર નેકટાર્થ ને પીનો પહેરવાને લાવશો,
 સ્ટોકીંગ સ્ટ્રીકો લાવના ખાસ સંભારી લાવશો;
 ચશ્મા અને ચીફ્સ ખાસ સંભારી લાવશો—સર્વં
 સાર ફેશનથી મળ્યો નહી કરતાં બહુ વીચાર;
 ફેશન બસનના ફંદથી દુનીયા ચઢ ખુવાર.

યુવાનીમાં અંધાપો ને જુવાનીમાં બુદ્ધાપો.

આજ કાલના ઘણા યુવાનો અવળે મારગે વીચરવાના,
 સુધારામાં બુટ, કોલર, નેકટાઈ ને ચશ્મા આંખે ચડાવવાના;
 બીડી, ચીરૂઠ, સીગારેટ પુંકી ધુમાડાના ગોટેગોટ કહાડવાના,
 જુવાનીમાં બુદ્ધા જેવા હાલ યુવાનોના દેખાવાના.

જુવાનીનો ખીલતો વસંત વ્યભીચાર વ્યસનની આગમાં હોમવાના,
 તે ભટ્ટીમાંથી મડદાલ થઈને શોર્ટ સાઈટ બહુ નીકળવાના;
 જુવાનીમાં સોરટ સાઈટના રોગો યુવાનોને થાવાના—જુવાની.

કોઈ હોટેલીસ્ટ કોઈ મોટલીસ્ટ કોઈ નાટકલીસ્ટો થાવાના,
 કોઈ મુડદાલીસ્ટ કોઈ રોગીલીસ્ટ કોઈ ફેશનેલીસ્ટ બનવાના;
 અભ્યર્થલીસ્ટ સદાચારીલીસ્ટ સેંકડે સમ પરસંટ થાવાના—જુવા.

પાંચ દસ ગાઉ ચાલતાં થાકી ભાઈ જવાના,
 બાણુગાં પુંકવા ને બડાઈ મારવામાં બહાદુર બહુ જણાવાના;
 જીભે જોરાવર આ દુનીયામાં સેંકડે સોએ સો પરસંટ દેખાવાના—જુ.

કોઈના જડબાં ખેસી જઈને ડોળા બહાર દેખાવાના,
 શરીરે શક્તિહીન શુરવીર યંગમેનો બહુ વધવાના;
 દવા બાટલી હાથમાં લેઈને દાકતરને ત્યાં ડેલી જવાના—જુવાની.

પંદર વરસની ઉમરમાં પ્રમેહ ચાંદીના રોગો થાવાના,
 શક્તિ નથી શક્તિ નથી દરરોજ બુખો મારવાના;
 વીસ પચીસ ચાલીસની અંદર રામબોલો ભાઈરામ બોલાવાના—જુ.

સુધરેલાની એમ બાબત છે.

ગઝલ.

સુધારામાં વધી ફેશન, વળી વધ્યાં બહુ વ્યસન;
 અમારે બનવું છે ઈંગ્લીશ મેન, અમારી એમ બાબત છે.
 ચડાવી નેકટાઇ ને કોલર, પછીથી બન્યા તે સર;
 પણ ખીસા નથી ભાઈ તર, અમારી એમ બાબત છે.
 પરાણે પચીસ કમાતા, તેમાંથી લોજમાં ખાતા;
 બાકીના બડે વ્યસનોમાં જતા, અમારી એમ બાબત છે.
 પગારે તો પુર થાતુ, અરેરે મન્યલી લાતુ;
 જીવે ફેશનનું ખાતુ, અમારી એમ બાબત છે.
 અરે? સાહેબ થઈને ફરવું, માથે કરજ ખુબ કરવું;
 ફેશનની હોળીએ બળવું, અમારી એમ બાબત છે.
 ચહા, આંડી અને બોટલ, ચોથી વહાલી લાગે છે હોટલ;
 અઢારે વર્ણુ લ્યાં જમે છે, અમારી એમ બાબત છે.
 બુટ, સ્ટોકીંગ, દંડો ને દાડ, આચાર વીના તો અંધાર;
 કેવું છે સ્વર્ગનું ખાડ, અમારી એમ બાબત છે.
 સ્ત્રીઓને શોખીન બનાવીશું, અરે ફેશનેબલ ક્રાક પહેરાવીશું;
 ફેશનેબલ માર્ગ બતાવીશું, અમારી એમ બાબત છે.
 સુધારો બહુ જો કરતા, શરીરે સીક તો પડતા;
 દવા લેવા રોજ રખડતા, અમારી એમ બાબત છે.
 શરીરમાં શક્તિ ના દેખાતી, બુદ્ધી બાર કોસ દોડી તો જતી;
 ઉત્તતી આવી તો થાતી, અમારી એમ બાબત છે.
 નીતી વીના ઉત્તતી નહીં થાશે, બ્રહ્મચર્ય વીના દુઃખ નહીં જાશે;
 કળા વીના જાહોજલાલી નહીં થાશે, ખરી અજમાવેલી બાબત છે.

ધરનો સ્વામી ભલે બીખ માગે પણ હું ફેશનેબલ થઈ ફરવાની.

કયા સાંભળો ફેશન ફેરી સુધારામાં હું શું શું કરવાની ?
 ધરનો સ્વામી ભલે બીખ માગે હું ફેશનેબલ થઈ ફરવાની.
 ફેશનેબલ પોલકાં પહેરી ફેશનમાં ગુલ ચાવાની,
 ફેશનેબલ ધાધરા સીવડાવી આનંદમાં તો રહેવાની;
 ચાલ પણ અપ દુ કેટ ફેશનની ચાલે ચાલવાની—ધરનો૦
 જુના રીવાજોને જુતા મારી આરીક વસ્ત્ર પહેરવાની,
 અંગ ઉઘાડું દુખાશે તેની પરવા જરા નહીં કરવાની;
 કાળા મુખને ગોરૂ બનાવવા પાવડર ઉપર લગાવવાની—ધરનો૦
 નાટક જોવા જાતે હું આનંદથી ત્યાં જવાની,
 ધરનો સ્વામી બીખ માગે તેની દરકાર જરા નહીં દરવાની;
 એડીવાળા શુટ પહેરી છત્રી ઝાલી ફરવાની—ધરનો૦
 ફક્કડ ફેશનેબલ ચાલ હોળીને સેથે અંદર મુકવાની,
 ટાપ ટીપ ને ઘોરકો કરવા બનતું હું તો કરવાની;
 મડમ બનવાને કાળે હું હીંદુપાણું છોડવાની—ધરનો૦
 ફેશનેબલ બીલોરી કાચની અંગડીયો હું પહેરવાની,
 ધરમાં નાણા ના હોય તો ઉધારે મંગાવવાની;
 નીતી દયા ને સદાચારનો સુધારો કયે ભલે કરવાની—ધરનો૦

પંદર લાખની પુંજીનું પાણી.

સુરત શહેરનો સફરી શેઠીઓ મુંબઈ કમાવવાને આવ્યો,
 પુંજીમાં પંદર લાખ રૂપિયા સ્ત્રીને તો સાથે લાવ્યો.

ગ્રાન્ટ રોડના સ્ટેશન ઉતરી લોજ તરફ વીઢાગરી કરી,
 ફરસ્ટ ક્લાસ રૂમ રાખીને ચાર્જ દીધો સધળો ભરી.
 વીકટોરીઆને ભાડે કરીને આખા શહેરની પ્રદક્ષણા કરી,
 ધંધા જોટલા ધ્યાનમાં આવ્યા લીધા સધળા હૃદયમાં ધરી.
 શોખીન નરનારી શહેર માંહી શોખ સારો કરવાને લાગ્યાં,
 નાટક ચેટક સીનેમેટોગ્રાફ આનંદ જોવા લાગ્યાં.
 પુંજ હતી પોતાની પાસે દીલમાં જરા નહી ગંભરાતાં,
 અનેક ફેશનેબલ ચીજો વહેરી આનંદ માંહી હરખાતાં.
 સ્વર્ગપુરી આ મુંબઈ નગરીમાં માત પીતાની ખોટ દેખાતી,
 બાકીની તો બધી ચીજો મુંબઈ નગરીમાં નાણાંથી મળતી.
 ધણા દીવસની મોજ પછીથી અનેક તરંગો દીલમાં કર્યાં,
 અનેક ધંધા શોધી કહાડી પગલાં તેની પાછળ ભર્યાં.
 સર્વ ધંધામાં સદાનો ધંધો સારો દેખાવાને લાગ્યો,
 સદા કરવા સદા રે કરવાનો તરંગ દીલમાં તો જાગ્યો.
 પાયધુની પર પેઢી રાખી દુકાન સારી શણગારી,
 અપ દુ ડેઈટ ફેશનેબલ બનવા મનમાં લીધું વીચારી.
 બીલોરી કાચના બહોળા તકતા દુકાનમાં દીધા લગાવી,
 હાંડી ઝુમરના ત્યાં ગલાસો દીધા પુશકળ લટકાવી.
 પરપોટીયા બેંકમાં નાણાં મુકી વહેવાર ચાલુ પોતે કર્યાં,
 વાળનું વગડાવી પ્રખ્યાત થઇને ઓલ શહેરમાં પોતે ફર્યાં.
 પાંચ દસ ગુમાસ્તા રાખી ધમધોઢાર ધંધો ચલાવ્યો,
 પવન ખાવાને ઇલેક્ટ્રીક પંખો દુકાન માંહી રખાવ્યો.
 ટાઈપ રાઈટીંગ મશીન રાખ્યું સજ્જાઈથી કામો કરવાને,
 બેગાબેગી બીરધારનો ધંધો લાગ્યો સટોરીઓ કરવાને.

પાંચ કમાયો પચીસ કમાયો રૂપીઆ લાગ્યો કમાવવાને,
 પચીસ મુકીયા પચાસ મુકીયા રૂપીઆ ખોવા માંડ્યા હજારોને.
 ખીજનેસમાં પુર નોલેજ ન હતું પારકી શીખામણે ધંધો કરતો હતો,
 સદા બજારમાં સદા કરવા દીવસે ઉઠી ત્યાંજ જતો.
 રૂના સદા કરતાં કરતાં રૂપીઆ પુષ્કળ કમાવવાને લાગ્યો,
 ચાંદીનો તો સદા કરવા વીચાર દીલમાં ત્યાં જાગ્યો.
 વીનાશ કાળે વીપરીત બુદ્ધી આ ગૃહસ્થની થવા લાગી,
 ચાંદીનો તો સદા કરતાં પુણ પુષ્કળ હાથ લાગી.
 ખીલડીંગ પોતાના ઘરની બંધાવી દીલમાં બહુ રાજીજ થયો,
 ખોખે શહેરના સદા બજારમાં પ્રખ્યાત પોતે થઈ ગયો.
 ધીરધાર ને સદાનો ધંધો ધમધોકાર કરવાને લાગ્યો,
 મસત મુનીઓ દુકાનમાં રાખી વેપાર મોટો ચલાવ્યો.
 ટેલીફોન નંબર તેર હજારની પેઠી ઓળખાવવાને લાગી,
 ચાંદીનો તો સદા કરતાં ગોળી જળરી ભાઈને વાગી.
 પચીસ લાખનો ચોખો ચાલેલો ભાઈ સાહેબના કરમમાં આવ્યો,
 ઢીલાઠસ ટાંટીયા ને વીલે મોહડે ઘેર આવ્યો.
 પચીસ લાખ રૂપીઆ પુરા કેવી રીતે તે કરશું,
 ઇજ્જત આપરૂ રાખીને આ દુનીઆમાં કેમ કરીને કરશું.
 અનેક વીચારો કર્યા પછી મારવાડી સાથે ટેલીફોન ચલાવે છે,
 તેર હજાર નંબરની પ્રખ્યાત પેઠીનો માલીક તમને ખોલાવે છે.
 પાયધુનીની પ્રખ્યાત પેઠી હતી ને મારવાડીને સંદેહ ન આવ્યો,
 શું કામ શેઠજી છે તમારે સંદેશો ટેલીફોનથી તુરત કહાવ્યો.
 નાણાં સંબંધી કામ તમારૂં છે જલદી અહીયાં આવોને,
 સવડ બને જો સારી રીતે વીશ લાખના ચેક લાવોને.

મારવાડી જાણે દાવ સારો છે ને ગરજે વ્યાજ સારું મળશે,
 બંદાનો તો ફેરાનો ફાયદો સારી રીતે જો મળશે.
 વીકટોરીયાની અંદર બેસી મારવાડી સટ્ટોરીયાને ધરે ગયો,
 શેઠજીને પધારતાં સાથે આનંદ સતકાર ખુબ થયો.
 વીશ લાખ રૂપીઆ જોઈએ હમારે કેમ તમારાથી બની શકશે,
 વ્યાજ પણ સારી રીતે સવડ પડતું તે મળશે.
 સાત ટકાના સારા વ્યાજે રૂપીઆ વીસ લાખ તેને ધીર્યા,
 જોખ્ખે બેંકના ચેકો આપી શેઠજી ત્યાંથી પાછા ફર્યા.
 બીજે દીવસે બીલડીંગને બાઈડીનું ધરેણું ધરાણે મુકી દીધું,
 પચીશ લાખમાંથી બાવીશ લાખનું દેવું બાઈએ ચુકવી દીધું.
 ઈજ્જત રાખવાને માટે ગાંઠની મુડી મુકી દીધી,
 ધીરધાર કરવાને માટે નાણાં વીના પેટી બંધ કીધી.
 જમે મુકનારા લોકોએ પવન ઝપાટે વાત સાંભરી,
 નાણા પાછા મેળવવાને ચાલ્યા ધરાદો ત્યાંજ કરી.
 પંદર લાખની પોતાની પુંજ ગુમાવતાં તેવીશ લાખનું કરજ થયું,
 સટ્ટા ફેરા ધંધા કરતાં ગાંઠનું ગોપીચંદન ચાલી ગયું.
 ઉપરા ઉપરી જનસમાજમાંથી દાવા લાગ્યા કરવાને,
 સટ્ટાનો તો ધંધો કરતાં બાઈ લાગ્યા પોકો મુકવાને.
 વીશ લાખ ધીરનાર મારવાડીને પૈસો પાછો એક ના ભર્યો,
 હાઈ કોર્ટનો આશરો લેઈને દાવો તેણે તુરત કર્યો.
 પુરી જીબ્બાની કોર્ટ લેતાં સાર નીકળી તે આવ્યો,
 સાદા આતો સદગ્રહસ્થે સધજો પૈસો સટ્ટામાં ગુમાવ્યો.
 ઈજ્જત આપરૂ રાખવા કાજે નારીના ધરેણાં વેચી દીધાં,
 બીલડીંગ વેચી બીજું વેચીને થોડા નાણા પુરાં કીધાં.

પાસે પાછ દેખાતી નથી આ ગૃહસ્થ હવે તો શું કરશે,
 બાવીસ પચીસ લાખનું દેવું કેવી રીતે ભાપ બરશે,
 ન્યાયાધીશે દયા લાવી નાદારીમાં તો ઠરાવ્યો,
 સઘળા જણના દાવા સાંભળી કેશ કહાડી તો નાંખ્યો.
 મારવાડી કહે બારજ વાગ્યા વીસ લાખનું પાણી થયું,
 હોંસ શક્તી ને શુરાતન સઘળું તરત ચાલ્યું ગયું.
 પોતે પછીથી ચાદર ઓઢી ખેડો ત્યાં તો રોવાને,
 મારવાડીનો ફજેતો લાગ્યા ત્યાં તો લોકો જોવાને.
 સદાનો તો ધંધો કરતો શેઠીયો પાયમાલ થયો,
 મારવાડીને ઇજ્જત આપર સાથે લેતોજ ગયો.
 ભારે વ્યાજ સટોરીયા સાથે લેતા ગાંઠની મુડી ગુમાવી,
 મારવાડીએ ત્યાંથી પછી ખુખી એક ચલાવી.
 મુંબાઈ નગરી છોડીને કલકત્તા તરફ ચાલ્યો ગયો,
 શંકરલાલે સ્વપના માંહ આ સઘળો તરંગ જોયો.
 સદા કેરા ધંધા કરશે કોક દીવસ નક્કી ખાડે પડશે,
 ધન ઇજ્જત ને આપર નક્કી ખુવાર તે કરશે.
 પ્રભુ સર્વ બંધુને શુદ્ધ ખુદ્દી આપે આશા એવી રાખું છું,
 ક્ષમા કરશે હે દેશી ભાઈઓ માશી તમારી માગું છું.
 ઈશ્વર કૃપાથી અન્ય ઉદ્યોગો તમને આવી તો મળશે,
 સદા કેરો કુછંદ છોડતાં સર્વ દુઃખડાં તો ટળશે.

આજ કાલના વધારા.

ફરસ્ટ આ દુનીયા માંહી ફક્કડ મેનો બહુ વધવાના,
 કાલર નેકટાઈ ગજે લગાવી આનંદમાંહ ફરવાના;
 બુટ સ્ટોકીંગથી સજ થઇને સ્ટીક ઝાલી ફરવાના,
 ઓલ દુનીયાની માંહી આવા સુધારા બહુ વધવાના.

બીજે બીડી મરચ-ટો આ દુનીયા માંહી બહુ દેખાવાના,
 ગલીએ ગલીએ દુકાન કહાડી ભાઈસાહેબ એસવાના;
 લોહીનું પાણી થાશે ફાયદા એટલા થાવાના—ઓલ૦
 ત્રીજે ટી મરચ-ટો આ દુનીયામાં બહુ દેખાવવાના,
 કોઈ મસાણી તો કોઈ સમસાણી હોટલના માલીક થાવાના;
 જાતી ભેદો દુર કરીને સાથે બેસી જમવાના—ઓલ૦
 એથે કંઈ ચાલાક નરો રોફ મારીને ફરવાના,
 ફેશનેબલ કપડાં પહેરી ટાપટીપ પુરતી કરવાના;
 ધરની અંદર નાણા માટે શંખમશંખા ઉડવાના—ઓલ૦
 શ્રીફથભાઈ ફોટોગ્રાફર ફ્રેનોલોજીસ્ટ વધવાના,
 ભવીષ્ય તમારું દોઢીયાં આપે જલદી ભાખી આપવાના;
 પોતાનું ભવીશ ક્યારે ખુલશે તે માત્ર ભગવાન જાણવાના.—ઓલ૦
 જુદે જન્મુ ટકા ભાઈ જી વ્યસનોમાંથી કોઈક બચવાના,
 ચઢા, ચીઝઠ, આન્ડી ને સીગારેટ ધણા જણા તો પીવાના;
 પરધન દરતાં ખરાબ કામ કરતાં કોઈ વીરલા નર તો ડરવાના—ઓલ૦
 સાતમે ખાનગી સરવીસ કરનારા આ દુનીયામાં બહુ વધવાના,
 ટક્કાના ત્રણ શેરે દમડીના દોઢ શેરે ઉપર માગ્યા બે મળવાના;
 નોન મેટરીકની વેદ્યુ ભાઈ કોઈ ભાગ્યેજ કરવાના—ઓલ૦
 આઠમે મીથ્યા આડંબર આ દુનીયામાં બહુ લોકો કરવાના,
 દેખાદેખી વ્યસનોમાં ને ફેશનમાં બહુ ફસવાના;
 પાકો વીચાર કર્યા વીના તન, મન, ધનની પાયમાલી કરવાના—ઓલ૦
 નવમે કોઈ નાડી વૈદ્યો આ દુનીયામાં એકાદ પુસ્તક વાંચી થાવાના,
 નાડી તપાસની પરીક્ષામાં ઢઢા જેટલું જાણવાના;
 અરા વૈદક શાસ્ત્રીને કલંક આવા લગાડવાના—ઓલ૦

દેશમે આ દુનીયાની માંહી ડોસા જલદી બનવાના,
 બુવાનીના ખરા જોસને બ્રહ્મ કરી તો નાંખવાના;
 બુવાનીમાં બુદ્ધા જેવા હાલ હવે યુવાનોના દેખાવાના.—ઓલ૦
 અગીઆરમે આ ઇન્ડીયા માંહી રોગી મેનો બહુ વધવાના,
 કોઇને સીકનેસ કોઇને વીકનેસ કનઝંપશન કોન્સ્ટીપેશન થાવાના,
 કોઇને ચાંદી કોઇને પરમીયા કોઈને વીશફેટક થાવાના—ઓલ૦
 આરમે બેરીસ્ટર, પ્લીડર, સોલીસીટર બહુ વધવાના,
 ડોક્ટર, સૉરટર, મીસટર, ટ્યુટર ટર ટર ડીગ્રી મેળવી ફરવાના;
 ટર ટર સો કોઈ થાશે જરથી તર કોઈ ભાગ્યે થાવાના—ઓલ૦
 તેરમે ટી પીનારા લગભગ ત્રાણું ટકા વધવાના,
 લોહીનાં પાણી પોતાના હાથે ભાષસાહેબ કરવાના;
 આધુ પચતું નથી, આધુ પચતુ નથી થણા ભાઈઓ બુમ મારવાના—ઓલ૦
 ચઉદમે ચશમા પહેરનારા આ દુનીયામાં બહુ વધવાના,
 પોતાના હાથે શૉર્ટ સાર્ટ યુવાનો તો લાવવાના;
 ગાલ ઉપર તમાચો મારી મુખકું રાતુ રાખવાના—ઓલ૦
 પંદરમે પવીત્ર નારીના ટોટા બહુ દેખાવાના,
 નેપોલીયન ઉપદેશ કરે છે તે દેશના હાલ બુરા થાવાના;
 નારી સુધરી જે દેશમાં ત્યાં દેવસરીખા મનુષ્ય દેખાવાના—ઓલ૦
 સોલમે સાધુ, સન્યાસી, બાવા બહુ વધવાના,
 ગાંબ, સુકા, ચડસના ધુમાડેકા ગોટે ગોટા કરવાના;
 બીખારીનાં ટોળાં આ ઇન્ડીયામાં કીડીયો માફક ઉભરાવાના—ઓલ૦
 સતર કંઈ સુરવીર નરો દીકરીનાં દોઢીયાં લેવાના,
 શોડા ગાડી ને ધરેણું તેમાંથી ભાઈ કરવાના;
 દીકરીના જે દોઢીયાં લેશે તેની રગે રગે કીડા પડવાના—ઓલ૦

અદાર ઉંચ વર્ણના હીંદુ ધરાની હોટલમાં ચ્હા પીવા જવાના,
 માલતાલ ત્યાંના બનેલા નીડરતાથી ઉડાવવાના;
 છતાં હમો હીંદુ છીએ મુખે તેવું કહેવાના—ઓલ૦
 ઓગણીસમે ઉંચી તનદુરસ્તીની શોધો ભાગ્યે કરવાના,
 ત્યાં સુધી તમે નીરોગી કેવી રીતે બનવાના ?
 તનદુરસ્તીની ખરી પીછાન કાઈ વીરલા નર તો કરવાના—ઓલ૦
 વીસમે વીશ્વપતીની ભક્તિ જે કાઈ કરશે,
 નીતી દયા સદાચારમાં ધ્યાન પોતાનું ધરશે;
 પરમાત્મા તેને સદાના માટે સુખી તે કરશે—ઓલ૦
 એકવીસમે ધશ્વર કૃપા કરે તે ત્રીટીશ રાજ અમર રહે,
 શંકર તો મારી માગીને સુખોધ સર્વ જનને કહે;
 નીતી સદાચાર સદગુણ વધારી આનંદમાં રહેશે,
 સ્વર્ગમાંથી ઝરતું અમૃત વીરલા નર તેતો પીશે.

મુંબઈની કમાણી મુંબઈમાં સમાણી.

—:૦:—
 મન્થલી સરવઈયું.

લોકો ભલે વીચાર કરી કરીને આ દુનીઆમાં થાકવાના,
 પણ પૈસાદાર અક્કલ વીના કોઇ ભાગ્યેજ થાવાના;
 શોખ લાગ્યા ફેશન કેરા પાયમાલ તેમાં થાવાના,
 મુંબઈ નગરીના કમાયલા નાણાં મોજ શોખોમાં જવાનાં.
 પચાસ રૂપીઆ પરાણે કમાતા તેમાંથી એ રૂપીઆ પાનપટ્ટીમાં જવાના,
 ફર્સ્ટ ક્લાસ વોશીંગ કમ્પની સહેલમાં એ રૂપીઆ ખરચાવાના;
 દુ રૂપીઆ તલક બીડીઓની મોજશોખમાં જવાના—મુંબઈ.

સારો બારબર હેરકટીંગમાં મળે તેમાં એકાદ રૂપીઓ ખરચવાના,
 સેન્ટ લવંડરની શોખ શહેલમાં એકાદ રૂપીઓ વાપરવાના;
 ચીફ સીગારેટના શોખીન વ્યસનોમાં એકાદ બે ખરચાવાના—મુંબઈ.
 હોટલમાં તો હાજરી આપતો દરરોજના એકાદ બે આના જવાના,
 એ હીસાબે ફાર રૂપીઝ મહીનામાં વપરાવાના;
 આઈ દોસ્તોને ટી પાર્ટી આપતાં બે રૂપીઆ તો જવાના—મુંબઈ.
 નાટક દેવનાં દરશન કરવા જતાં બે રૂપીઆ ખરચાવાના,
 વળી શોખ હોય જો બોટલનો બે ચાર તેમાં જવાના;
 સોડા-લેમન-જીંજર માંહી એકાદ રૂપીઓ ખરચ કરવાના—મુંબઈ.
 પચાસ રૂપીઆની માંહીથી વીશ પચીશ આવી રીતે ખરચાવાના,
 બાકીના રહેલા રૂપીઆમાંથી કુટુંબ ખરચ કેવી રીતે કરવાના;
 કંઈક બંધુ ઉધારે લાવી પણ રોક પુરતો મારવાના—મુંબઈ.
 ફરસ્ટ બંધુ ઈશ્વરને આ દુનીયામાં કોઈ માનવાના,
 સેકન્ડ બંધુ કરકસર ને નીરવ્યસની થઈ ફરવાના;
 ત્રીજો બંધુ ઉદ્યોગ હુતર યા ઉત્તમ નોકરી કરવાના—મુંબઈ.

ઉપકાર.

હિન્દુ, મુસલમાન, પારસી, યુરોપીઅન અને યુરેઝીઅન, જે
 બાઈઓએ આ ચોપડી વાંચી તેના કાબ્યો સાંભળી મને જે ઉત્તે-
 જન આપ્યું છે તેમનો ખરા અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનું છું.
 મારા લખવાનો ઉદ્દેશ માત્ર દરેક બંધુ દુરાચાર, દુષ્ટ વ્યસન,
 ફેશન આદીથી દરેક મનુષ્ય બચવા પામે કે જેથી તેમને દુષ્ટ
 વ્યસનો છોડવાથી ખરી તનદુસ્તી, દુરાચાર છોડવાથી સદગુણ ને
 ફેશન છોડવાથી ધનનો બચાવ અવશ્ય થશે છતાં કોઈ પણ સ્થળે

મારી બુલ ખોલવા, માલવામાં કે સખવામાં દેખાય તો ખરા અંતઃ-
કરણથી મારી આપશો.

તમે ચોપડી ખરીદી જે હિતેજન આપો છો તે નાણા મારી-
રની મારી ખીલવણી કરવાની શોધોમાં વપરાય છે.

લી૦ સેવક,

શંકરલાલ પી. વ્યાસ.

હે પ્રભુ! ન્યાયી શ્રીદીશ રાજ અમર રહો!

—:૦:—

(કાવ્ય ખીલું—રામ જય જય મરવી ગુજરાત.)

લેખક:—શંકરલાલ પિતામ્બર વ્યાસ.

અમર તપો આ રાજ, પ્રભુજી અમર તપો આ રાજ;
ના રહે કોઈ મનુષ્યના રાજ, પ્રભુજી અમર તપો આ રાજ
સુલેહ સંપ દુનીયામાં વધ્યાં ને થયો વીજ્ઞાનનો પ્રકાશ,
ન્યાય ન્યાય દુનીયામાં વધે ને હુત્તર ખીલે જય—અમર૦
કોઈ કોઈથી લડે નહીં ને કરે છે મનુષ્ય કલોલ,
ચોર ડાકુના લયના ત્રાસને કીધો મરણને તોલ—અમર૦
જ્યોર્જ રાજ ધણું જીવો ને ધણું જીવો મેરી માત,
શ્રીદીશ રાજ આ દુનીયા માહી ન્યાય દયા માટે
થયું પ્રખ્યાત—અમર૦

છપાવનાર:—શંકરલાલ પિતામ્બર વ્યાસ. [૫૮૮X૭૪.

કાલનું ઠેકાણું:—મગનખાત્ર, પરેલ રોડ—મુંબઈ.

છાપનાર:—શ્રી. મગનલાલ જગજીવનદાસ.

ઠેકાણું—શ્રી 'સરસ્વતી' છાપખાનું, ૩૫૬, નાગદેવી રસ્તો, મુંબઈ.

